

Miten osakkeita ostetaan?

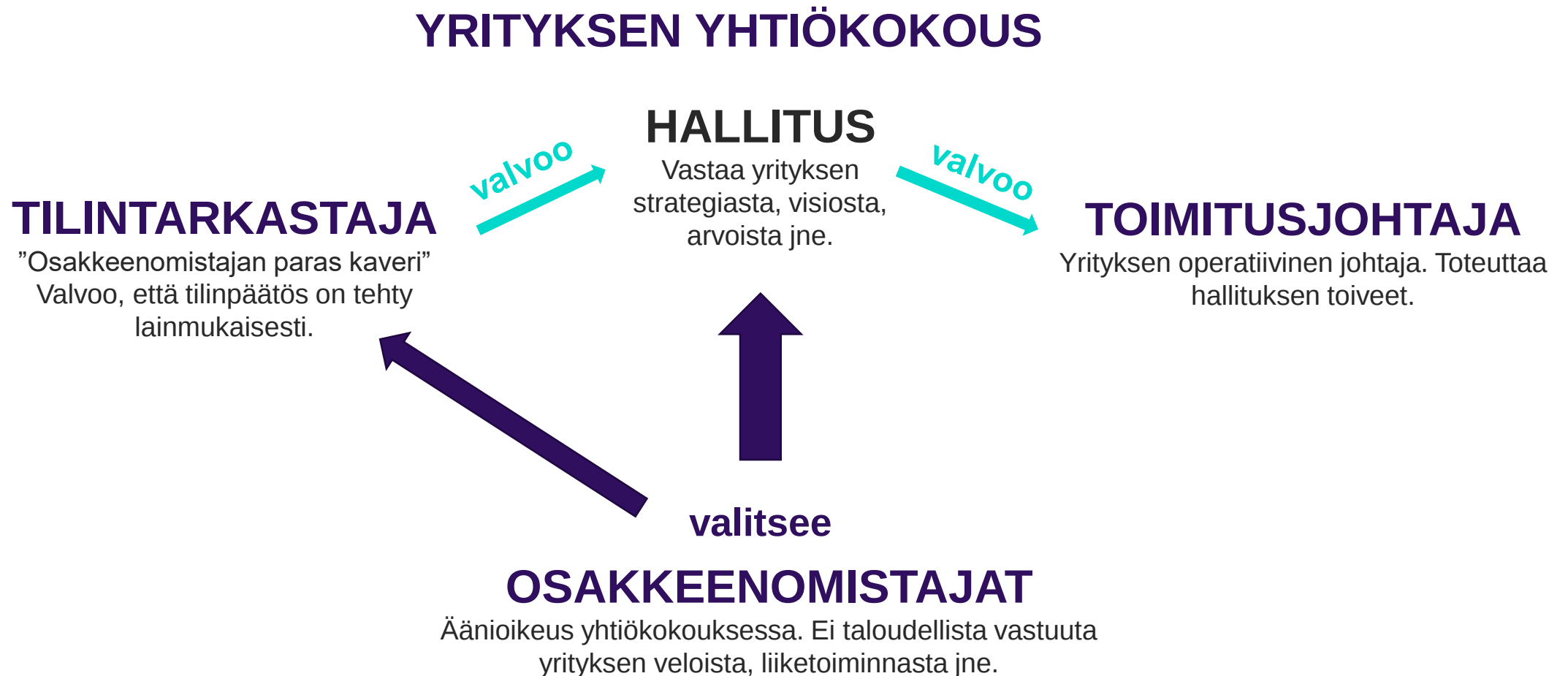
Lukiolaisten sijoittajakoulu, oppitunti 8

Pörssi

- Pörssi on osakkeiden (ja muiden arvopaperien) julkinen ja säännöstelty kauppapaikka, jossa myyjät ja ostajat ovat yhdenvertaisessa asemassa.
- Pörssi on myös yritys, joka perii kaupankäynnistä maksuja ja tekee näin voittoa. Helsingin pörssin omistaa amerikkalainen **Nasdaq, inc.**
- Helsingin pörssissä käydään kauppaa arkipäivisin klo 9.45 – 18.30:
 - 09.45–10.00** Päivän avaushuutokauppa (avaushinta)
 - 10.00–18.25** Jatkuva kaupankäynti
 - 18.25–18.30** Päivän päätöshuutokauppa (pätöshinta)

Osakkeenomistajan oikeudet

1. Oikeus osallistua yhtiökokouksiin (viim. 6 kk tilikauden päätyttyä)

Osakkeenomistajan oikeudet

1. Oikeus osallistua yhtiökokouksiin (viim. 6 kk tilikauden päätyttyä)
2. **Oikeus saada osinkoa, mikäli osakkeen omistaa osingon irtoamispäivää edeltävänä päivänä, jolloin pidetään yhtiökokous (T).**
 - **Irtoamispäivä (T+1)** (yhtiökokousta seuraava päivä) = päivä, jolloin osinko ”irtoaa” eli osakkeen omistaminen ei enää oikeuta osinkoon
 - **Täsmäytyspäivä (T+2):** päivä, jolloin osinkoon oikeutetut (=yhtiökokouspäivän loppuessa osakkeen omistaneet) tarkistetaan yrityksen osakasluettelosta.
 - **Osingon maksupäivä:** Päivä, jolloin osinko maksetaan osakkeenomistajan tilille. Päivän päättää yhtiökokous.
3. **Oikeus osallistua merkintäoikeusanteihin eli omistajille suunnattuihin osakeanteihin. Jos merkintäoikeuden jättää käyttämättä, sen voi myydä pörssissä.**

Esimerkki:

Finnairin merkintäoikeusanti kesällä 2020

Finnair halusi kerätä 500 miljoonaa euroa pääomaa selvitäkseen koronakriisin ylitse. Tämä toteutettiin antamalla vanhoille osakkaille oikeus merkitä uusia osakkeita hintaan 0,40 euroa / kpl.

Jokainen 10.6.2020 (klo 23.59) omistettu osake antoi yhden merkintäoikeuden. Yhdellä merkintäoikeudella sai merkitä 10 uutta osaketta.

- **100 osakkeen omistaja sai siis merkitä itselleen 1000 uutta osaketta.**

12.6.2020 Merkintäoikeuden täsmäytyspäivä. Finnairin (vanhan) osakkeen arvo pörssissä on tuolloin 1,05 euroa / kpl.

17.–26.6.2020 Uusien osakkeiden merkintä alkaa ja merkintäoikeuksilla voi käydä kauppaa Helsingin pörssissä. Viimeinen päivä merkitä osakkeita on 1.7.2020.

8.7.2020 Tähän päivään asti merkityillä osakkeilla käydään vanhoista osakkeista erillistä kauppaa pörssissä.

9.7.2020 uudet osakkeet yhdistetään vanhaan osakekantaan. Osakkeen hinta pörssissä on tuolloin 0,61 euroa.

Miten osakkeita ostetaan tai myydään?

1. Kaupankäyntiä varten tarvitaan arvo-osuus- tai osakesäästötili.
2. Ennen kauppooja on syytä tehdä tarvittava taustatyö/osakeanalyysi.
3. Osakkeita ostetaan ja myydään antamalla toimeksianto, jonka välittäjä (esim. pankki) toteuttaa puolestasi. Päätä, kuinka monta osaketta haluat ja millä rajahinnalla.

Ostotoimeksianto toteutetaan aina mahdollisimman edullisella hinnalla.

- Mikäli osakkeita ei toivotulla hinnalla löydy, jää ostotarjous voimaan odottamaan sopivaa myyjää.

Myyntitoimeksianto toteutetaan vastaavasti korkeimmalla mahdollisella hinnalla.

- Mikäli sopivaa ostajaa ei löydy, jää myyntitarjous myös voimaan odottamaan halukasta ostajaa.

**Osakesijoittamisen
perusteet haltuun:
Näin teet toimeksiannon.**

Nordnet

Table with 8 columns: Index, Bid, Ask, Last, High, Low, Open, Close. Data includes values like 6.295, 6.295, 6.295, 6.295, 6.295, 6.295, 6.295, 6.295.

0.1%
Buttons: Buy, Sell

Table with 4 columns: Bid, Ask, Last, High. Data includes values like 6.295, 6.295, 6.295, 6.295.

Order form with fields for quantity, price, and order type. Includes a 'Place Order' button.

Erilaiset toimeksiantotyytit.

Table with 4 columns: Bid, Ask, Last, High. Data includes values like 6.295, 6.295, 6.295, 6.295.

Esimerkki: osakkeiden ostaminen

Haluan ostaa 200 kpl Koneen osakkeita hintaan 68,50 euroa / kpl.

Oletetaan, että osaketta on myynnissä seuraavasti:

- **100 kpl hintaan 68,40**
- **50 kpl hintaan 68,45**
- **100 kpl hintaan 68,55**

Ensin välittäjä hankkisi 100 kpl osaketta hintaan 68,40e (edullisin hinta)
Seuraavaksi hän ostaisi 50 kpl osaketta hintaan 68,45e.

Koska jäljelle jäävät osakkeet ovat liian kalliita (68,55e), pörssiin jäisi ostotarjous 50 kpl osakkeesta hinnalla 68,50e.

Se olisi voimassa niin kauan, kunnes tarjoukseni voimassaolo päättyy. Mikäli myyjää ei tuolla hinnalla löydy, saisin hankittua vain 150 osaketta.

Jos haluaa olla varma, että ostotoimeksianto toteutuu, kannattaa hinta laittaa tarpeeksi korkeaksi (esim. 1 % yli tavoitehinnan). **Kitsastelu ei kannata!**

Esimerkki 2: osakkeiden myyminen

Haluan myydä 200 kpl Koneen osakkeita hintaan 68,50 euroa / kpl.

Oletetaan, että osakkeesta on ostotarjouksia seuraavasti:

- **50 kpl hintaan 68,65**
- **50 kpl hintaan 68,55**
- **200 kpl hintaan 68,45**

Ensin välittäjä myysi 50 kpl osaketta hintaan 68,65e (korkein hinta)
Seuraavaksi hän myysi 50 kpl osaketta hintaan 68,55e.

Koska jäljelle jäävät ostotarjoukset ovat liian matalia (68,45e), pörssiin jäisi myyntitarjous 100 kpl osakkeesta hinnalla 68,50e.

Se olisi voimassa niin kauan, kunnes tarjoukseni voimassaolo päättyy. Mikäli ostajaa ei tuolla hinnalla löydy, saisin myytyä vain 100 osaketta.

Jos haluaa olla varma, että myyntitoimeksianto toteutuu ja osakkeista pääsee eroon, kannattaa hinta laittaa tarpeeksi matalaksi (esim. 1–2 % alle tavoitehinnan).

FIFO (*First In, First Out*)

Arvo-osuustilillä olevat osakkeet myydään aina FIFO-periaatteella: Ensin hankitut osakkeet myydään ensimmäisenä.

Sanotaan, että olet ostanut Nokian osakkeita kahdessa erässä:

- 100 kpl (5,05e) vuonna 2016
- 100 kpl (5,70e) vuonna 2018

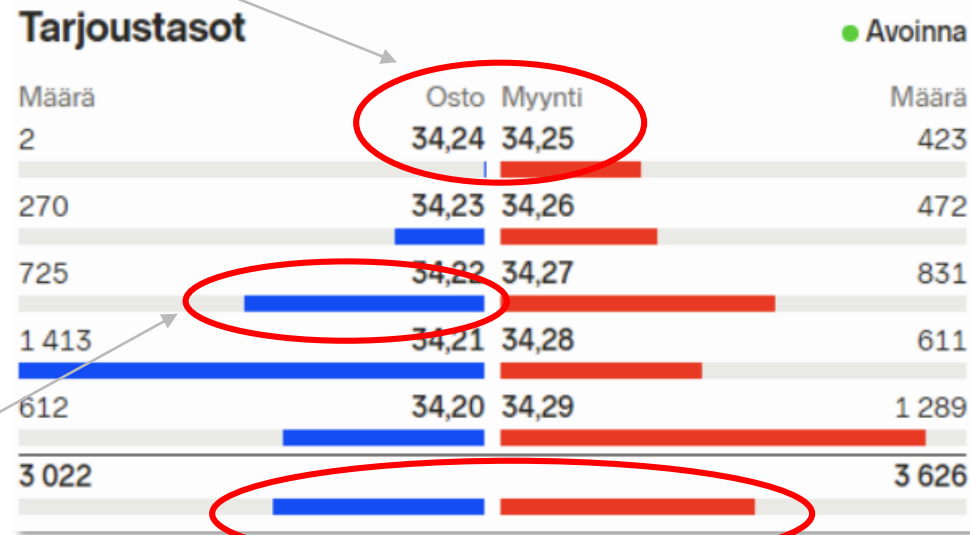
Jos nyt myisit 150 osaketta, menisivät myyntiin ensin vuonna 2016 hankitut ja vasta sitten vuonna 2018 ostetut osakkeet.

Tällä on vaikutusta veroihin, sillä mahdollisesta voitosta peritään luovutusvoittoveroa (30–34 %).

KYSYNTÄ & TARJONTA: Tarjoustasot eli Tarjouskirja

Parhaan osto- ja myyntitarjouksen erotus on **spread**.
Tässä se on 0,01e.

Sampo 8.9.2020

Näkyvissä 5 parasta myynti- ja ostotarjousta.

Osakkeiden näkyvä lukumäärä jokaisella tarjoustasolla. Niiden takana voi olla piilotoimeksiantoja. "Jäävuori".

Palkin koko kuvastaa tämänhetkistä tarjoustilannetta ja on aina suhteessa näkyvään tarjouskirjaan (5 parasta)

<https://www.nordnet.fi/markkinakatsaus/osakekurssit/16100852-sampo-a?accid=1>

Tarjoustasot voivat olla reaaliaikaisia tai viivästettyjä (15 min). Ne muuttuvat nopeasti, sillä esim. algoritmit tekevät paljon kauppaa!

Tarjouslaitojen yhteenlaskettujen osakkeiden näkyvä määrä.

Erityisiä ostotarjouksia

Normaali: Välittäjä toteuttaa edellä kuvatulla periaatteella niin pitkälle kuin mahdollista.

Fill and kill: Välittäjä toteuttaa ostotarjouksen siinä määrin kuin on heti mahdollista. Siltä osin, kun toimeksianto jää toteutumatta, pörssiin ei jää ostotarjousta. Tämä toimii siis periaatteella: ”osta niin paljon osakkeita kuin saat heti ja poistu markkinoilta”.

Fill or kill: Välittäjä toteuttaa ostotoimeksiannon vain siinä tapauksessa, että kaikki toivotut osakkeet voidaan hankkia. Tässä on siis periaatteena: ”kaikki tai ei mitään”. Toimeksianto on voimassa päivän.

- Esimerkissä toimeksianto ei olisi johtanut yhtenkään osakkeen ostamiseen, koska osakkeita ei ollut riittävästi myytävänä halutulla hinnalla.

Jäävuori: Välittäjä tekee ostotarjoukset osissa niin, että vain yksi erä on kerrallaan näkyvissä. Minimitoimeksianto on 10 000 euroa.

Osta

Tili

Sijoittaja Seppo - 123456789

Käytettävissä 200,00 EUR
Omistukseni 0 kpl

Toimeksiantotyyppi

Normaali

Fill and Kill

Fill or Kill

Normaali

Stop Loss

Liukuva Stop Loss

Näytettävä määrä/Jäävuori

Peruuta

Osta

Osakeostajan muistilista

1. Pörssissä **markkinatilanne muuttuu nopeasti**. Näkemäsi tarjouskirja voi olla jo vanhentunut, kun teet toimeksiannon. Varaudu yllätyksiin.
2. Osakkeiden hintaa ohjaavat **kysynnän ja tarjonnan lait**. Hinta muodostuu vain niistä osakkeista, joilla käydään kauppaa. Suuret toimeksiannot vaikuttavat aina osakkeen hintaan.
3. **Likviditeettiriski** on erityisen suuri pienillä yrityksillä markkina-arvo alle 150 miljoonaa euroa). Tällaisiin yrityksiin sijoittamisessa on vaara, ettei osakkeista pääse lainkaan eroon, kun kukaan ei osta.

	markkina-arvo
Small Cap	alle 150 milj. €
Mid Cap	150–1000 milj. €
Large Cap	yli 1000 milj. €

Helsingin pörssissä yritykset luokitellaan niiden arvon mukaan.

Miksi toimeksianto ei aina mene läpi?

- Tarjoat osto-/myyntitarjouksen parhaalla hinnalla ja kauppaa käydään, mutta sinun kaupat eivät toteudu – miksi?
- Syy voi olla se, että joku muu tarjoaa saman hinnan, mutta on sinua edellä jonossa.
- Toimeksiantojen prioriteettijärjestys on:
 1. **Hinta**
 2. **Sisäinen täsmäytys** (sama välittäjä) → sinulla on eri välittäjä kuin myyjällä
 3. **Tarjouskirjassa näkyvät tarjoukset** → jäävuoritarjous joutuu jonon perälle
 4. **Aika** → joku muu teki tarjouksensa ennen sinua

Pohdintatehtävä

Noin 80 % Yhdysvaltain pörssissä tehdystä kaupasta on robottien tekemää (ns. *algorithmic trading*). Suurin osa näkyvistä kaupoista voi olla siten tietokoneiden välistä toimintaa. Algoritmeja hyödyntävät etenkin investointipankit ja erilaiset sijoitusrahastot.

Pohdi, millaisia hyötyjä tai riskejä tällainen automaattinen kaupankäynti aiheuttaa tavallisille sijoittajille?